

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 5. Duo Senatores Regii rursum in aurum inquirunt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

equaleoque suspendi iubet, & acriter torqueri. Sed per summa tormenta nihil expressum aliud, quam quod verum affirmaret, cum negaret se quid de phantastico Urvaicensi auro referre. Ergo, inquit Prætor, capite lues calumniam. Jamque destinabatur ad ultimum supplicium, quando Socii, Ducis sui memores pro hostibus suis orantis, à Prætoris postulanti, ut mitius plecteretur. Non evasit tamen cruentam ducentorum verberum flagellationem, & extra provinciam perpetuum exilium. Atque hæc fuit aureæ fabulæ catastrophe, quæ utrum plus detrimenti, quam veræ laudis, Societati attulerit, prudens Lector dispiciet.

SED quamvis in America, eo maximè quo retuli modo, expuncta calumnia fuerit: in Europa tamen, quò cupidissimi auri fama volaverat, adhuc vigeat. Nonnulli enim Societatis ofores, quòd coram auri non sunt, litteris ad Senatuum Regium datis, auri Urvaicensis ab Societate reperti indices se professi fuerant, arbitrati forsitan calumniam ob intervalla locorum nusquam ad liquidum reductum iri. Sed secus, quam cogitaverant, accidit. Nam postquam Senatûs Regii jussu, Garabitus Senator Regius reperit accusationem firmitate catere, delatores ipsos ultrò se mentitos fuisse falsos, partim grandi pecuniâ, partim exilio multavit. Sed quia Garabitus coram ad designata Urvaicæ loca non descendisset, & idè malè factam telam sycophantæ retexuissent, rursusque Societatem de reperto ad Urvaicam auro apud Regem accusassent, tandem Senatus Regius cum severissimis mandatis Joannem Ulasquium Valverdiem Senatorem Regium, auctum inspectoris Regii titulo, & Paraquariensis Præturæ dignitate, fastidioso negotio finem imponiturum è Peruvia mitti procuravit: qui evocatis ad se veteribus recentibusque auri Urvaicensis delatoribus, secumque cum selecta militum cohorte tractis, ad Urvaicam contendit; ubi examinatis omnium calumniatorum libellis, cum nihil de auro se rescisse, & aut aliorum suavis, aut suâ sponte mentitos scripto dictoque coram Senatore, legitimisque testibus professi fuissent, & nihil propius esset, quam ut deformarentur; rursus Societas intercessit, rogans ut mitius in eos animadverteretur. Igitur Joannes Ulasquius pro potestate sententiam de auro Urvaicensi pronuncians, delatoribus grandi pecuniâ multatis, Societatis famam restituit. Quam sententiam Limæ typis impressam, & per utrumque Orbem divulgatam, postquam ex authenticis instrumentis Rex Catholicus cognovit, laudatâ Societate, quòd pro vexatoribus suis intercessisset, suarum partium esse dixit, in hujusmodi quadruplatores severius animadvertere, ne pœnæ levitas bono publico fraudi esset. Sic Urvaicensis auri fabula post vigesimum pœnè ab origine annum æquali Societatis laude, ac impostorum infamiâ, ex utroque Orbe explosa est; simulque ruit in Socios non Hispanos contorta calumnia, adeò vehemens, ut parùm abfuerit, quin omnes, cum insigni dehonestamento, è Paranensibus Urvaicensibusque missionibus in Europam postliminiò transportarentur.

ADDIDERANT enim aureæ fabulæ propagatores gravissimam criminationem: scilicet ab Patribus Societatis non Hispanis in Urvaicæ littore erutum aurum, ad Brigantium & Gallum, Hispani tum nominis hostes, transmitti, indeque fieri, ut Gallia tamdiu ferociret, & bellum in Catholici Regis perniciem continuaret. Adumbratum veri speciem mendacium est: nam narrabat nonnemo, audivisse se cum in Belgio militaret, & cingeret cum Regio milite Picardiæ urbem, hostilem exercitum ex dejectum & tristem derepentè exiliisse gaudio, ut satis appareret inexpectato quodam subsidio ad novas spes exarsisse, cumque Hispani duces causam investigarent, ab exploratoribus compertum, tantam auri vim ex aula Gallicæ exercitui transmissam, quanta sufficeret ad stipendia militi liberaliter solvenda, & bellum novo nervo confirmandum. Cum verò ulterius inquireretur unde tanta vis auri Gallo suppeteret? incertis authoribus per exercitum divulgatum, aurum illud Americanum esse, clam per prodicionem ex Urvaica Gallo submissum. Sed subruto aureæ fabulæ fundamento, suapte etiam cecidit superposita transmissi per prodicionem auri sycophantiæ moles: adeò nullo Religiosissimorum vitorum

*Torquetur.**Castigatur.***CAPUT V.**

Duo Seniores Regii, rursus in aurum inquirunt.

Garabitus Senator punit auri delatores.

Joannes Ulasquius auri delatores ad Urvaicam convocat.

Convictos mendacium grandi pecuniâ multat.

CAPUT VI.

Criminatio de misso extra Americam Urvaicensi auro exploditur.

Fama mendacium auri fabulose.